Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2025/3472

16.7.2025

Resolutie van het Europees Comité van de Regio's over de prioriteiten van het Europees Comité van de Regio's voor 2025-2030

(C/2025/3472)

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S (CvdR)

GELET OP:

— de strategische agenda 2024-2029 van de Europese Raad;

— de politieke beleidslijnen van de Europese Commissie 2024-2029;

— de samenwerkingsovereenkomsten van het Europees Comité van de Regio's met het Europees Parlement en de Europese Commissie;

beschouwt #cohesie, #veerkracht en #nabijheid als zijn belangrijkste prioriteiten voor de mandaatsperiode 2025-2030.

I. *#Cohesie*

Het CvdR benadrukt dat:

1. economische, sociale en territoriale cohesie belangrijke doelstellingen zijn van de Europese Unie. De betrokkenheid van lokale en regionale overheden is van essentieel belang om deze doelstellingen te verwezenlijken door middel van multilevel governance, zoals ook uiteengezet door de Cohesiealliantie;

Concurrentievermogen

2. lokale en regionale overheden een krachtige impuls aan het concurrentievermogen geven, omdat zij nauwe banden hebben met burgers, economische actoren, de academische wereld en andere belanghebbenden. Zij zorgen voor de uitvoering van de strategische agenda van de EU in het veld en ondersteunen doeltreffend innovatie-ecosystemen door middel van investeringen en overheidsopdrachten. Zij leveren hoogwaardige openbare diensten om regionale ontwikkeling te stimuleren en maken een plaatsgebonden industriebeleid mogelijk ter bevordering van decarbonisatie, concurrentievermogen en hoogwaardige banen;

3. het groot voorstander is van een KP10 en een Europese Onderzoeksruimte (EOR) die krachtig, plaatsgebonden en territoriaal inclusief zijn, met meer steun voor lokale en regionale innovatie-ecosystemen, betere synergieën tussen cohesie- en O&I-financiering en volledige erkenning van de lokale en regionale overheden als katalysatoren van de kenniseconomie;

4. de empowerment van jongeren via het onderwijs van groot belang is. Ook is het belangrijk dat zij de vaardigheden opdoen die nodig zijn op de toekomstige arbeidsmarkt en dat tekorten aan arbeidskrachten worden aangepakt. Legale migratie kan ook een grote aanjager van groei zijn, lokale economieën verrijken en het regionale concurrentievermogen versterken;

5. een goed ontwikkelde territoriale dimensie en betere structuren voor multilevel governance nodig zijn om het industriebeleid te coördineren in het belang van het concurrentievermogen van Europa, aangezien er geen concurrentievermogen kan zijn zonder concurrerende regio's;

6. de voltooiing van de eengemaakte markt, met inbegrip van het vrije verkeer van diensten, de kapitaalmarktenunie en het stimuleren van investeringen, belangrijke elementen zijn om het concurrentievermogen van Europa op lange termijn te waarborgen. Een sterke, innovatieve en veerkrachtige eengemaakte markt vereist een krachtig cohesiebeleid met een sterke concurrentiecomponent;

7. om de Europese economie concurrerender te maken hernieuwde inspanningen nodig zijn voor de totstandbrenging van actieve subsidiariteit, waarbij op alle niveaus constructief wordt samengewerkt en wordt voortgebouwd op de ervaringen van steden en regio's, die de meeste EU-wetgeving uitvoeren; tegelijkertijd is het daarbij zaak om de economische, sociale en milieunormen van de EU te handhaven en te zorgen voor stabiliteit in de regelgeving;

8. kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) de ruggengraat van lokale gemeenschappen vormen. Zij voorzien in opleidingen, werkgelegenheid en basisgoederen en -diensten en bevorderen tegelijkertijd veerkracht en diversificatie;

9. het zal bijdragen tot een concurrerend en kmo-vriendelijk klimaat in de EU-regio's door middel van plaatsgebonden beleid, vereenvoudiging, vermindering van de administratieve lasten en investeringen in vaardigheden en innovatie;

EU-begroting

10. de EU-begroting moet zorgen voor zinvol plaatsgebonden beleid op de lange termijn. Alleen zo kan zij fungeren als een belangrijk investeringsinstrument en stabilisator en kan gevolg worden gegeven aan de veranderende prioriteiten van de EU in een moeilijke geopolitieke context die wordt gekenmerkt door toenemende economische ongelijkheid en door de steeds sneller om zich heen grijpende klimaatcrisis;

11. de EU over voldoende financiële middelen moet beschikken om resultaten te kunnen boeken, zodat zeer belangrijke nieuwe uitdagingen de reeds lang bestaande prioriteiten en de doelstellingen van het Verdrag niet in gevaar brengen;

12. een doeltreffend MFK voor de periode na 2027 ontwikkeld moet worden in overleg met de lokale en regionale overheden als strategische partners, omdat zij een uniek inzicht hebben in de lokale investeringsbehoeften. Het partnerschapsbeginsel en multilevel governance zijn daarom essentiële succesfactoren om de EU concurrerender, inclusiever, veiliger, veerkrachtiger en duurzamer te maken. Elke vorm van centralisatie bij het opzetten of uitvoeren van meerjarenprogramma's moet worden afgewezen;

13. begrotingsdecentralisatie een voorwaarde blijft voor efficiënte openbare dienstverlening, de versterking van het concurrentievermogen en burgerparticipatie;

14. nieuwe eigen middelen en stimulansen om particuliere investeerders naar de Europese Unie te lokken deel moeten uitmaken van de bredere discussie over de financiering van de langetermijnbegroting van de EU zodat zij de fundamentele nieuwe uitdagingen die voor haar liggen, aankan;

Rechtvaardige transitie

15. een alomvattende en holistische strategie met een gerichte plaatsgebonden aanpak van cruciaal belang is om de sociaal-economische gevolgen van de drievoudige transitie (groen, digitaal en demografisch) in goede banen te leiden. De verschillende regio's van de EU hebben immers niet dezelfde uitgangspositie, sterke punten en kwetsbaarheden. Het cohesiebeleid moet de rechtvaardige transitie krachtig blijven ondersteunen, omdat daardoor mogelijkheden en een positieve dynamiek voor duurzame ontwikkeling kunnen ontstaan;

Duurzame en betaalbare huisvesting

16. iedereen recht heeft op een fatsoenlijke en betaalbare woning. Veel EU-burgers hebben moeite om toegang te krijgen tot de vastgoed- en huurmarkt, wat gevolgen heeft voor de cohesie in de EU, de levenskwaliteit en de stadsplanning, maar ook voor de toegankelijkheid en veiligheid van onze steden. De ernstige huisvestingscrisis in veel delen van de EU moet dringend worden aangepakt en dakloosheid moet tegen 2030 zijn uitgebannen.

II. ***#Veerkracht***

Het CvdR benadrukt dat:

17. veerkracht, in de brede zin van het woord, het vermogen is om te reageren op natuurrampen, op door de mens veroorzaakte rampen, op veiligheidsdreigingen en op economische en politieke instabiliteit binnen de EU en in de rest van de wereld. Veerkracht kan alleen worden bereikt als alle bestuursniveaus nauw samenwerken. De EU en de lokale en regionale overheden moeten beter worden uitgerust met de nodige instrumenten en financiële middelen om te kunnen reageren op verschillende crises;

Grensoverschrijdende samenwerking

18. de Europese territoriale samenwerking als het toonbeeld van Europese meerwaarde een centrale rol speelt en daarom als prioriteit zou moeten worden aangemerkt en in het volgende MFK zou moeten worden versterkt;

Klimaatverandering

19. het zeer zorgwekkend is dat steden en regio's in de EU steeds meer te maken krijgen met de gevolgen van de klimaatverandering en de aanhoudende aantasting van het milieu. Deze kwestie verdient meer aandacht en er moeten ook meer financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor preventie- en aanpassingsmaatregelen. De doelstelling van de EU om in 2050 klimaatneutraal te zijn, moet worden gehaald met een juridisch bindend streefcijfer van 90 % CO_2-reductie in 2040 en ambitieuze en realistische inspanningen, zoals beschreven in het kader van de Green Deal;

20. de structurele en financiële capaciteiten van de lokale en regionale overheden dringend moeten worden versterkt om klimaat- en biodiversiteitsbeleid op elkaar af te stemmen, onderzoek en innovatie te bevorderen, de klimaatverandering te beperken en zich eraan aan te passen en tegelijkertijd risico's te beheersen en beter voorbereid te zijn op klimaatrampen;

Waterweerbaarheid

21. waterweerbaarheid wereldwijd een kritieke uitdaging is die bepalend is voor het concurrentievermogen van de EU, de aanpassing aan de klimaatverandering, de bescherming van de biodiversiteit, de vermindering van de verontreiniging, de voedselzekerheid, de circulaire economie en de volksgezondheid. Daarom moet er in al het andere relevante EU-beleid rekening mee worden gehouden;

22. geïntegreerde strategieën voor waterbeheer op lokaal en regionaal niveau moeten worden ontwikkeld en toegepast die op de natuur gebaseerde innovatieve oplossingen combineren;

Schone, veilige en betaalbare energie

23. strategische afhankelijkheden alleen kunnen worden verminderd en milieudoelstellingen en concurrentievermogen alleen kunnen worden gecombineerd als er op lokaal niveau een efficiënte, economisch duurzame, schone en eerlijke energietransitie plaatsvindt;

24. het van cruciaal belang is, gezien de steeds complexere geopolitieke situatie, om de kleinschalige productie van energie en gedecentraliseerde en hernieuwbare energiesystemen te bevorderen;

25. de voltooiing van de Europese energie-unie met een volledig geïntegreerde en geïnterconnecteerde markt in de hele EU en een goed functionerend governancesysteem als centraal element, van fundamenteel belang zal zijn om de energiezekerheid van de EU te vergroten en te voorkomen dat de energieprijzen het bedrijfsleven gaan afremmen en een last voor de burgers worden;

26. de lokale en regionale overheden een sleutelrol spelen bij de totstandbrenging van een duurzame en sociaal rechtvaardige energietransitie, waarbij het concurrentievermogen van het lokale bedrijfsleven wordt gewaarborgd en energiearmoede wordt bestreden. Om de energie-efficiëntie en de lokale energieproductie te verhogen, moeten zij echter kunnen rekenen op adequate financiering, ook op rechtstreekse middelen;

Gezondheid

27. een gezonde bevolking en een sterke, universeel toegankelijke en innovatieve gezondheidszorgsector belangrijke voorwaarden zijn voor de maatschappelijke veerkracht en de strategische autonomie van de EU;

28. de EU, samen met haar lidstaten, regio's, steden en plattelandsgebieden, de uitdagingen moet aanpakken die gepaard gaan met de totstandbrenging en uitvoering van de Europese gezondheidsunie, zoals het toenemende personeelstekort in de gezondheidszorg, de tekorten aan kritieke geneesmiddelen, de gezondheidszorginfrastructuur die kwetsbaar is voor cyberaanvallen, de hardnekkige ongelijkheden in de gezondheidszorg en de toename van chronische ziekten en geestelijke gezondheidsproblemen in tijden van instabiliteit en crises;

Landbouw

29. een sterk gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) essentieel zal zijn om de veerkracht, duurzaamheid, concurrentiekracht, voedselsoevereiniteit en -zekerheid van de EU te vergroten en haar landbouwers te beschermen. In zo'n beleid moeten overheidsmiddelen worden bestemd voor ecologisch duurzame landbouwpraktijken;

30. plattelandsontwikkeling ook centraal moet staan in het GLB. Dynamische plattelandsgebieden moeten worden ondersteund met goede openbare diensten en infrastructuur en demografische en economische uitdagingen moeten worden aangepakt;

31. de regio's een leidende rol moeten spelen in het beheer van de toekomstige strategische plannen om ervoor te zorgen dat rekening wordt gehouden met specifieke territoriale en sectorale kenmerken en dat het GLB prioriteit geeft aan steun voor een duurzame voedselproductie die is afgestemd op de lokale omstandigheden, aan generatievernieuwing en aan het behoud van de agrovoedingssector als strategische troef;

Veiligheid

32. de Europeanen en de EU geconfronteerd worden met veranderende en multidimensionale dreigingen. De reactie hierop moet een gedeelde en collectieve verantwoordelijkheid worden, zoals benadrukt in het rapport-Niinistö. Er moet meer worden gedaan om de paraatheid en defensiecapaciteit van Europa te waarborgen. De niet aflatende steun van het CvdR aan de Oekraïense steden en regio's, die vorm krijgt via de Alliantie voor de wederopbouw van Oekraïne, is ook een investering in de veerkracht van de steden en regio's van de EU, omdat zij iets kunnen leren van de ervaringen van hun Oekraïense partners;

33. crisisparaatheid, ten aanzien van geopolitieke spanningen of natuurrampen, essentieel is. In het EU-beleid moet ten volle rekening worden gehouden met lokale en regionale perspectieven, zodat het beleid ter plaatse effect kan sorteren. De actieve betrokkenheid van steden en regio's, met name bij het versterken van de defensie-industrie, het beschermen van openbare ruimten en kritieke infrastructuren en het opbouwen van veerkracht en cyberveiligheid door middel van een maatschappijbrede aanpak, is van essentieel belang.

III. ***#Nabijheid***

Het CvdR benadrukt dat:

34. lokale en regionale overheden bij uitstek in staat zijn om in te spelen op de veranderende behoeften van burgers. Om de cohesie te handhaven, inclusieve gemeenschappen te bevorderen en het vertrouwen van de burgers in overheidsinstellingen te vergroten, is het van essentieel belang dat de capaciteit van lokale overheden wordt versterkt;

Demografische veranderingen

35. door demografische veranderingen — onder meer te wijten aan een vergrijzende bevolking, problemen zoals braindrain, het opgeven van land en woestijnvorming, de stijgende afhankelijkheidsratio van ouderen, regio's die in een ontwikkelingsval belanden en een algemene bevolkingsafname — ernstige ongelijkheden tussen gebieden en gemeenschappen ontstaan, die de cohesie ondermijnen. Het cohesiebeleid blijft van cruciaal belang om de demografische veranderingen aan te pakken en te verzachten en om kansen te creëren voor de bevolking van minder ontwikkelde en achtergestelde regio's. Binnen het cohesiebeleid moet de focus op demografische uitdagingen ook gezinsvriendelijke maatregelen omvatten, intergenerationele rechtvaardigheid bevorderen en regio's met een krimpende bevolking op een intelligent en duurzaam traject helpen. Het moet mensen gemakkelijk worden gemaakt om desgewenst in hun regio of stad te blijven of ernaar terug te keren door een gunstig bedrijfsklimaat te creëren dat banen kan opleveren, en voor een kwalitatief hoogstaand aanbod aan openbare diensten en bijbehorende infrastructuur te zorgen;

Lokale democratie

36. lokale en regionale overheden extra capaciteit nodig hebben om systemische bedreigingen voor de democratie aan te pakken;

37. het dichten van de kloof tussen instellingen en burgers en de bescherming van de grondrechten en de rechtsstaat belangrijke aandachtspunten zijn die op alle bestuursniveaus aan bod moeten komen;

38. het even belangrijk is om burgerparticipatie te bevorderen, met name de participatie van jongeren, om ervoor te zorgen dat alle generaties worden gehoord in de besluitvormingsprocessen. Alleen zo kan een rechtvaardig, transparant en op verantwoordingsplicht gebaseerd governancesysteem worden opgebouwd;

39. het CvdR, dankzij zijn leden, netwerken en initiatieven, zoals de lokale raadsleden uit de EU, de jonge gekozen politici of de Europese Week van regio's en steden, over unieke instrumenten beschikt om Europa dichter bij de burgers te brengen en hun inbreng naar het Europese niveau te tillen;

40. het absoluut noodzakelijk blijft de lokale democratie te verdedigen, zowel binnen de grenzen van de EU, in de uitbreidingslanden als in onze zuidelijke en oostelijke buurlanden;

Gendergelijkheid

41. het leveren van bijdragen aan de volgende EU-strategie voor gendergelijkheid en de concrete, praktische uitvoering van de EU-routekaart voor vrouwenrechten voor het CvdR in 2025-2030 horizontale prioriteiten zullen zijn. Het CvdR zal de lokale en regionale overheden als strategische partners actief ondersteunen bij het realiseren van gelijke beloning voor gelijk werk en het versterken van de economische positie van vrouwen, alsmede bij het realiseren van gelijke toegang tot hoogwaardige gezondheidsdiensten, toegankelijke kinderopvang, evenwicht tussen werk en privéleven en gelijke kansen op de arbeidsmarkt. Het CvdR is ook voorstander van de mainstreaming van gendergelijkheid in alle EU-beleidsmaatregelen, van de fase van ontwikkeling tot de uitvoering, in nauwe samenwerking met alle bestuursniveaus. Dit omvat een engagement voor intersectionaliteit, met name de inclusie van vrouwen uit gemarginaliseerde en kwetsbare groepen en lgbtiq+-personen. Het CvdR wijst op het belang van een grotere deelname van vrouwen aan de politiek en pleit voor een gelijke vertegenwoordiging van vrouwen in de EU-instellingen en in bestuurlijke posities op EU-niveau. Het roept politieke instellingen op om genderbewuste gedragscodes aan te nemen en waarborgen tegen intimidatie te handhaven. Dat is essentieel voor het behoud van de lokale democratie en om ervoor te zorgen dat gelijkheid niet alleen een beginsel maar echt de realiteit is in heel Europa;

Jongeren

42. de huidige EU-strategie voor jongeren, die gericht is op actieve participatie en betere leer- en arbeidskansen in het belang van hun economische en sociale ontwikkeling, meer zichtbaarheid moet krijgen en er meer aandacht moet worden besteed aan de uitvoering ervan. Dit moet hand in hand gaan met meer EU-steun voor onderwijs als essentieel onderdeel van de vaardigheidsunie, die een voorwaarde is voor toekomstige generaties om toegang te hebben tot hoogwaardige banen en huisvesting.

Vooruitblikkend op de volgende vijf jaar:

43. wijst het CvdR erop dat de lokale en regionale overheden een centrale rol moeten spelen bij de aanpak van bovengenoemde uitdagingen en het nastreven van de strategische doelstellingen, gezien hun politieke legitimiteit, hun constitutionele rol, hun knowhow en hun investeringscapaciteiten en hun inzet voor cohesie, veerkracht en nabijheid;

44. is het CvdR ervan overtuigd dat steden en regio's niet louter als belanghebbenden moeten worden gezien, maar actief moeten worden betrokken bij de voorbereiding van de Europese Unie op de toekomst met een ambitieuze hervormingsagenda die nodig is in het kader van de uitbreiding;

45. maakt het CvdR duidelijk dat de doelstelling om de regio's in het middelpunt van de werkzaamheden van de EU te plaatsen, alleen doeltreffend kan worden verwezenlijkt als de lokale en regionale overheden worden betrokken bij de vormgeving van de toekomst en de beleidsprocessen van de EU volgens de beginselen van actieve subsidiariteit, partnerschap en multilevel governance.

Brussel, 15 mei 2025.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Kata TÜTTŐ